

Okružní vzorek 2022

Okružní vzorek neboli okružák je vzorek, který umožňuje zejména laboratorním porovnávat své odborné dovednosti mezi sebou. Oficiálně jde o zkoušení způsobilosti laboratoří, jež probíhá pod záštitou Střediska pro posuzování způsobilosti laboratoří (ASLAB), a to v oblasti, na kterou se daná laboratoř zaměřuje (hydrobiologická, mikrobiologická, chemická či radiochemická). Vyhovující laboratoř následně získá osvědčení.

Poslední multiparametrický okružní vzorek v oblasti hydrobiologie byl na VÚV TGM v Praze pod záštitou ASLABu připraven panem RNDr. Ladislavem Havlem, CSc., a paní RNDr. Blankou Desortovou, CSc., v roce 2019.

Příležitost připravit okružní vzorek pro rok 2022 mi byla nabídnuta na Určovací kurzu klanonožců, který každoročně na jaře pořádá skupina zooplanktonářů České limnologické společnosti (Limnospol). Vzhledem k velkému zájmu o vzorek z řad specialistů na zooplankton z vodohospodářských laboratoří státních podniků Povodí nebylo nad čím váhat a spolu s katedrou Ekologie – Hydrobiologie UK v Praze a Limnospolem započaly přípravy. Nejprve jsem vše konzultovala s paní Ing. Hanou Kohoutovou z ASLABu. Jelikož mělo jít o vzorek zaměřený výhradně na kvalitativní stanovení zooplanktonu, dohodly jsme se na vyhodnocení okružního vzorku mimo systém ASLAB. Přípravě samotných vzorků pak předcházela konzultace s paní RNDr. Blankou Desortovou, CSc., jež má s takovými vzorky bohaté zkušenosti. Do vzorků bylo potřeba vybrat takové druhy, které byly zastoupeny velkým počtem jedinců. Zároveň bylo nutné tyto druhy oddělit od zbytku původního vzorku, v němž se nacházely, aby výsledný okružní vzorek byl co nejčistší a účastníkům bylo na první pohled jasné, jaké druhy mají determinovat. Součástí přípravy se pro mě stala i tvorba „reklamní“ samolepky „Okružák 2022“, jejímž vylepením na laboratoř či kancelář mohli účastníci dát najevo své zapojení do testování okružního vzorku. Jakmile byly vzorky připraveny, jeden z nich putoval k RNDr. Martinu Černému, Ph.D., na katedru Ekologie – Hydrobiologie, kde byla má práce zkontrolována, a následně jsem s finanční podporou Limnospolu (hospodář RNDr. Michal Šorf, Ph.D.) mohla všem účastníkům poslat vzorek i samolepku. Sedm vzorků cestovalo do vodohospodářských laboratoří státních podniků Povodí Vltavy, Labe, Ohře, Moravy a Odry, další na Mendelovu univerzitu v Brně. Celá příprava mi trvala asi měsíc. Účastníci svůj vzorek obdrželi 20. července 2022 a termín odevzdání výsledků byl stanoven na 30. září 2022.

Každý vzorek v sobě skrýval 11 druhů, jež tvořili zástupci bucharek (*Cyclopoida*), vznášivek (*Calanoida*), perlooček (*Cladocera*) a vířníků (*Rotifera*). Výsledné vyhodnocení bylo velmi pestré. Pouze jedna laboratoř určila všechny druhy naprosto správně. Tři laboratoře dosáhly 91 %, jedna 82 %, zatímco dalším třem se letos tolik nedařilo a dosáhly úspěšnosti 64 a 55 %.

Ráda bych na závěr poděkovala všem, kteří mi důvěřovali a pomohli mi uskutečnit letošní „Okružák“; zároveň se těším na hojnou účast v roce 2025.

Autor

Mgr. Radka Čablová

✉ radka.cablova@vuv.cz

ORCID: 0000-0003-4836-747X

Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, Praha

Hrotnatka rybníční (*Daphnia pulex*)

Buchanka černá (*Macrocyclus fuscus*)